

ТЕХНОЛОГІЯ СПИСУВАННЯ ХХІ СТОЛІТТЯ

Провозін Н. В., *асп.*,

Іванова Т. В., *доц.*

За різними результатами опитування, частка студентів, які зізналися, що списували на різного роду контролю знань варіюється від 65 до 75%. Звичайно необхідно розуміти, що дана цифра залежить від багатьох причин: від країни (наприклад, в Італії, згідно дослідження соціологів близько 70% студентів регулярно списують), від рівня освіти (школа, ліцей, університет тощо) і т.п. Стрімкий розвиток технічних та електронних засобів, особливо у ХХІ ст., неоднозначно впливає на мотивацію студентів до навчання та запам'ятовування необхідної інформації, що безпосередньо впливає на рівень обізнаності самих студентів та їх готовності до професійної діяльності.

Вчені виділяють багато передумов, що спричиняють поширення практики списування серед учнів та студентів, зокрема:

1. «Масштабність проблеми списування обумовлена падінням етичних норм в егоцентричному суспільстві» (American School Board Journal).

2. Студенти вважають, що чесність поставить їх у невідне становище порівняно з тими, які вдаються до списування (Доналд Маккейб, засновник Міжнародного центру академічної чесності).

3. Розвиток новітніх електронних засобів, який дозволяє обманювати на «новому рівні» – ще з більшою легкістю і винахідливістю.

4. На жаль, у сучасному світі нечесність поширена всюди: у великому бізнесі, в політиці, в спорті, а нерідко і в сім'ї – це зайвий раз переконує молодь у тому, що обман цілком прийнятний (Дейвід Каллаган, автор книги «Культура обдурювання»).

5. Багато викладачів ставляться до списування філософськи і не дуже завзято борються з цим явищем, особливо якщо справа стосується дисциплін, що не є основними для спеціальності студента. Сюди також можна віднести проблему низького рівня професіоналізму викладачів.

6. З кожним роком удосконалюється навчальні програми, збільшується їх направленість (наприклад, юристам викладають економічні, технічні дисципліни), що певною мірою унеможлиблює подужання всього навчального матеріалу.

7. Частково можемо стверджувати й про те, що сама система освіти активно підштовхує студентів до цієї протиправної діяльності в таких масштабах, оскільки отримання хороших оцінок, а не знань, стало пріоритетним завданням. А все це впливає із самого відношення студентів до навчання.

Прихильники даного «способу навчання» стверджують, що списування – це природній та ефективний процес, який має ряд переваг: розвиває здібності до абстрактного мислення; розвиває здатність адекватно оцінювати життєві ситуації; допомагає вдосконалити комунікативну компетентність; допомагає швидко адаптуватися до нових умов. Також психологи стверджують, що списування викликане віковими характеристиками та тими прагненням, які є пріоритетними для різних груп студентів. Тому в деяких випадках воно сприяє збільшенню впевненості в собі та соціалізації у колі друзів. Скільки б переваг не виділяли і даному явищі, слід розуміти, що нечесність у будь-яких проявах не дає можливості стати високим професіоналом своєї справи, вміти аналізувати та розв'язувати проблеми в трудовій діяльності та мати довіру і повагу серед оточуючих.

Кожна країна підходить до вирішення даного явища по-своєму. Наприклад, у Німеччині досить велике ставлення до справедливості. Навчання в університеті, як і оцінки, дуже важливе, тому на іспитах присутні помічники екзаменатора (до 10 чол.), а також самі студенти помітивши списування, повідомляють про це екзаменатору.

У Франції навчання досить дороге і законодавчо закріплені покарання за списування на іспиті – це відрахування з університету, і заборона здавати будь-які іспити протягом 5 років.

У США за списування відраховують і того, хто списував, і того, хто давав списувати. У деяких вузах приймаються так звані кодекси честі (в Принстонському університеті завдяки даному кодексу студенти складають іспити за відсутністю викладача) – присяга, яка дається першокурсниками, які зобов'язуються не списувати. Однак, якщо списування було виявлено, справу розглядатиме спеціальний комітет (подібно судовому процесу), рішення якого не має право оскаржити навіть ректор університету.

У японській мові взагалі немає слів, що означають списування. Для таких речей існує лише загальне поняття «нечесні дії» (Фусе коі). Відсутність такого явища, як списування, криється в самій психології

японців – їм з дитинства закладається думка, що обманювати не можна.

В Камеруні за спробу списати, та за саме списування на національному телебаченні соромлять всю родину такого студента.

Узагальнюючи світовий досвід боротьби зі списуванням, зазначимо найголовніші методи боротьби:

1. *Особистий контроль*. Даний спосіб є одним із гуманних, проте уважне спостереження за тим, як проходить контроль знань.

2. *Організація простору*. Це перш за все, розсадження студентів один від одного. Наприклад, у Китаї контрольні проводили в чистому полі. В інших же країнах, спроектували спеціальні меблі (одиночні парти для студентів, як для тих, хто пише правою чи лівою рукою).

3. *Відеокамери та «жучки»*. Наприклад, у Румунії діє система таємного прослуховування, за допомогою якої виявляються випадки корупції. В Україні в одному із університетів вступний іспит до університету транслявався на широкі екрани на території університету. У Норвегії студентам видають навчальні ноутбуки зі встановленими програмами стеження.

4. *Глушники та детектори*. Наприклад, в Китаї на вході в екзаменаційні аудиторії були встановлені рамки – металошукачі. Викладачам у Франції дозволяють користуватися детекторами, які реагують на спробу різних електронних приладів увійти до Інтернету.

5. *Армія та таємні служби*. Представники державних органів часто беруть участь у розслідуванні порушень в сфері освіти. Під контролем державної служби безпеки іспити здають в Казахстані, а в Єгипті при проведенні тесту бере участь армія. В Росії була спроба створити спеціальні органи, які б слідкували за повідомленнями у соціальних мережах та відстежували прояви появи шахравання.

6. *Кодекси честі*. Спосіб, який апелює до совісті. У деяких європейських і американських навчальних закладах часто існують кодекси честі, до яких відносяться досить серйозно. В університеті Вірджинії, наприклад, перед іспитом кожен студент зобов'язаний дати письмову клятву про те, що він не буде списувати або комусь допомагати.

7. *Сильні покарання*. Різноманіття побідних покарань досить широке: в одних країнах на це просто не звертають увагу, а в інших саджають до в'язниці (Єгипет, до 25 років), можуть позбавити права повторної здачі (Франція, до 5 років) та відрахувати з університету. Вища міра покарання – довічне позбавлення можливості складати

державні іспити (без яких неможливо вступити вуз, а потім – знайти гідну роботу).

8. *Відсутність будь-яких заходів.* Викладачі у даному випадку не надають цьому явищу великого значення, стверджуючи про те, що у країні відсутня конкуренція в освітній системі, а в деяких випадках вважають це ефективним способом роботи в групі.

Слід розуміти досить важливий факт: питання «списувати чи ні?» виникає лише в процесі взаємодіє викладача-студента. Досвідчений викладач, який має велику повагу серед студентів ніколи не матиме можливості перевірити на практиці вміння студентів списувати.

Соціально-гуманітарні аспекти розвитку сучасного суспільства : матеріали Всеукраїнської наукової конференції викладачів, аспірантів, співробітників та студентів, м. Суми, 21-22 квітня 2014 р. / Відп. за вип. О.М. Сушкова. — Суми : СумДУ, 2014. — С. 347-350.